

договірних засадах фінансових й інших ресурсів для вирішення місцевих, регіональних і міжрегіональних проблем; підвищення результативності використання ресурсів за рахунок їх концентрації на виконанні пріоритетних програм соціально-економічного розвитку територій. Іншими словами, в Україні необхідно виробити цілеспрямовану фінансову політику, яка б за допомогою відповідних інструментів зменшила навантаження на економіку, мала яскраво виражене соціальне спрямування.

Реалізація даних заходів дасть змогу посилити взаємодію місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування у фінансових питаннях, ув'язати між собою фінансову політику за регіональною та галузевою ознаками, узгодити бюджетні програми із пріоритетами суспільного розвитку, забезпечити першочергову реалізацію даних програм в соціально-економічній сфері, не допустити прийняття необґрунтованих політичних рішень, які не підкріплені достатніми ресурсами, підвищити ефективність контролю за дотриманням принципу результативності використання бюджетних коштів. На практиці це можна досягнути тільки за умов глобального зсуву влади, що сприятиме впливу місцевої фінансової політики на державотворчі процеси в регіонах.

Література

1. Указ Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики» від 25 травня 2001 р. № 341/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>.

Елчин ПРАЛІСВ

Херсонський національний технічний університет

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПРЕФЕРЕНЦІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

За сучасних реалій інноваційні процеси та їх результати здійснюють прямий вплив на темпи економічного зростання будь-якої держави, визначають вектори її соціального та технологічного розвитку. Так, дослідження Всесвітньої організації інтелектуальної власності засвідчують, що у провідних економічно розвинутих країнах на нові та вдосконалені технології, обладнання та інші продукти припадає від 70 до 85% приросту ВВП, а за оцінками західних експертів, показники світового економічного зростання вже більше ніж на $\frac{3}{4}$ базуються на досягненнях науково-технічного прогресу. Більше половини отриманих підприємствами прибутків формується у результаті просування на ринок нових товарів і послуг, які мають науково-технічну новизну й задовольняють нові суспільні потреби.

Разом з тим, варто зазначити, що підвищення конкурентоспроможності національної економіки, як результат поживлення інноваційних процесів, неможливе без державної підтримки в різних формах економічного стимулювання. Особливо дієвим інструментом такого стимулювання є пільгове або преференційне безпільгове оподаткування.

В Україні з прийняттям Податкового кодексу система податкових пільг була повністю реформована, перелік підстав для отримання пільг розширений. Так, у 2011 році, втрати Зведеного бюджету від надання податкових пільг склали 58,8 млрд. грн., що майже на 60% більше відповідного показника 2010 року. За розрахунками Кабінету Міністрів України (далі – КМУ), податкові втрати бюджетів всіх рівнів у 2012 році становитимуть 59,4 млрд. грн. [1].

Варто зазначити, що за розрахунками КМУ, з майже 60 млрд. грн. податкових пільг, передбачених у 2012 році, суми коштів, які хоча б теоретично можуть мати стимулюючий інноваційний ефект (галузеві пільги, застосування механізму прискореної амортизації, «податкових канікул» для малого бізнесу тощо) не перевищують 6-8 млрд. грн. Для економіки, зношеність основних засобів якої сягає 60%, а вартість кредитів у національній валюті в кращому випадку складає 15-20%, ці кошти є незначними, нездатними надати потужний інвестиційно-інноваційний імпульс [2].

Більше того, аналіз норм Податкового кодексу свідчить про відсутність прямих інструментів податкової підтримки як інноваційної діяльності підприємств, так і спеціалізованих інноваційних підприємств і організацій. Виключенням є податкові пільги, пов'язані із енергоефективністю. Однак, передбачені в даному напрямку пільги (пп. 15-17 підрозд. 4 розд. XX та ст. 158 Податкового кодексу) є недостатньо ефективними, оскільки в більшій мірі вони надаються не на перших, найбільш затратних етапах життєвого циклу інноваційних проєктів, а лише тоді, коли підприємство вже отримує прибуток.

Опосередковано інновації, як і інвестиції, підтримуються галузевими пільгами з податку на прибуток підприємств, одним із цільових напрямів яких є використання звільнених коштів на впровадження нових технологій. Однак, і тут існують певні суперечливі аспекти. Зокрема, це стосується пільг, які надаються готельному бізнесу та легкій промисловості. Так, згідно з нормами Податкового кодексу, звільняються на 10 років від податку на прибуток три-п'ятизіркові готелі незалежно від строків закінчення будівництва. Однак в Україні найактивніше будують міні-готелі та сімейні пансіонати (готелі до трьох зірок або взагалі без зірок), які є більш доречними для розвитку туристичної галузі, і на які податкові пільги не поширюються. Звільнення від податку на прибуток легкої промисловості взагалі не принесло очікуваних позитивних змін: вартість української продукції зростає, на ринках продаються переважно імпортні одяг і взуття.

Не менш важливим елементом стимулювання інноваційної діяльності є зменшення бази оподаткування на суму інноваційних витрат. Податковим кодексом України передбачено можливість віднесення витрат, пов'язаних з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, витрат на винахідництво і раціоналізацію до витрат подвійного призначення [3]. Разом з тим, у чинному законодавстві відсутнє визначення самого терміну «науково-технічне забезпечення господарської діяльності», а тому на практиці суб'єктам оподаткування довести, що понесені витрати мають саме інноваційний характер, дуже складно. Крім того, сфера дії даної преференції не поширюється на інноваційні витрати, які підлягають амортизації, а отже, за межами податкового стимулювання залишаються усі витрати капітального характеру, пов'язані з реалізацією інноваційного процесу.

Підводячи підсумки, можна зробити висновок, що розбудова в Україні ефективної системи податкового стимулювання інноваційної діяльності вимагає кардинального перегляду. Вирішення даних проблем, не реалізованих в Податковому кодексі, є одним із першочергових напрямів наступного етапу реформування вітчизняної податкової системи.

Література

1. *Скільки втрачає держава через податкові пільги? [Електронний ресурс] / NOVAUKRAINA.ORG.– Режим доступу : <http://novaukraine.org/news/urn:news:C1647B>*
2. *Ліквідація податкових пільг: шкура вичинки не варта [Електронний ресурс] / Finance.ua про гроші. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~2/2012/10/08/288955>*
3. *Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755- VI [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17&p=129257>*

Михайло ПОЛЯКОВ

Секретаріат Кабінету Міністрів України, м. Київ

ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Інформаційні та комунікаційні технології є технологіями загального призначення та вважаються акселератором зростання, який може вплинути на багато інших секторів, а також стати сильним стимулом для розвитку інновацій та міжнародної конкурентоспроможності економіки. Мережа телекомунікацій є важливою для всіх домогосподарств і галузей